

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Prudentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

bræos frequentissimum est, ut una cum locutione ipsa, res etiam qualis, cuiusmodi sit, intelligatur: ut quo vocabulo cælum nominant, constare id ex aqua & aere doceant, cum Adam dicunt, & crassam qua compacti sumus terræ materiam, & insitam simul mentem ostendunt: mentem enim terræ applicitam id nominis significare tradit Philo. Sed jam quid commerii anima cum ipso corde habeat, videamus. Aegyptiorum opinio fuit, cor esse animæ receptaculū: quasi igitur omnīs cogitatio significetur, & inesse animam cordi constet, per Accipitris ipsius picturam animæ reminiscetur. Neque quidem Aegyptii tantum, verum & Stoici animam in corde potissimum statuerunt: sentiendi enim vires omnes ad sensum, quem ex re ipsa communem vocamus, uti flumina ad mare, confluunt: hic autem, si Aristotelem sequimur, in corde est. Neque absurdè dixerimus, ab eo maius quinque corporis sensus, visum, auditum, gustatum, odoratum, tactum, quasi quinque maria mediterranea, diffusos intrare corporis continentem, quæ manifesta Platonis in Theateto sententia fuit. Quod vero super animo paulo ante dicebamus, eum Accipitri comparatum, imo alitem ipsam pictam congruum huius esse symbolum, redigit in memoriam mihi Zoroastris dictum: *Alatum quippe esse animum*, quod apud Platonem latissimè dileritur, decidentibusque alis præcipitem eum in corpus ferri, illisque mox succrescentibus ad superos revolare. Sed percontantibus eum discipulis, quo pacto alis bene plumantibus animos volucres fortiri possent: *Irrigeris*, inquit, *alas aquis vita*. Iterum sciscitantibus, unde has aquas peterent: sic per parabolam, qui erat hominis mos, respondit: *Quatuor amnibus Paradisus Dei alluitur & irrigatur, inde vobis salubres aquas hauriatu*. Quæsierit vero aliquis, quinam hi fluvii sint, ut si Accipitrem mersare suum ibi velit, eos nanciscatur. D. Ambrosius flumina Zoroastris quatuor virtutes totidem, in quas dividitur sapientia, prudentiam quippe, temperantiam, fortitudinem, & iustitiam intelligit, fontemque esse sapientiam, ex quo flumina hæc quantacumque sunt deriventur: nam in Divinis literis fons passim accipitur pro sapientia, ad quem accedere sitientes admonemur, de quo plura in cælo aquis irriguo. Ubi vero Plato in *larum*, quas animæ tribuit, mentionem incidit, per alas naturalem eam intelligentiam capit, quæ, ut inquit Alcinoüs, est intellectio quædam in anima quæ corpori sit applicita, non ea quæ animo à corpore soluto convenit: ea igitur, cum labem à corpore contraxit, numquam sese tollere humo poterit, nisi fluminibus, quæ posita sunt, infestum eluerit scelus. Quoniam vero sunt qui duram metaphoram contendant, Gangem, Nilum, Tigrin, & Euphratem (ea enim iis amnibus nomina faciunt) pro quatuor illis virtutibus poni, quæ omnem in hominem, vita principatum obtinent, minime iuravit importunum hæc latius interpretari,

PRUDENTIA. CAP. XIII.

Primus fluvius.

EX amnibus his Gangem primum enumerant, qui pro Prudentia ponatur. Trahit hic ramenta auri, carbunculum, prasinum lapillum, quem alio nomine Smaragdum vocamus. Aurum pro inventis prudentium sapius accipimus, unde divinum numen per Prophetam ait: *Odi illius Aurum & argentum*, de quo quidem alio loco commodius. Devolvit & splendidum carbunculum, in quo scilicet animæ nostræ vivit igniculus, qui si tempore suscitetur, neque apta fomenta deficient, micantissimum ignis fulgorem totis sit ædibus exhibiturus, ut in anima corpori insita, pennarum radices actæ altius inhaerescant, quæ si prorumpere semel cœperint, brevi sint omnem corporis molem per sublimen aera libratura. Per Smaragdum vero virorem intelligas: porro autem quæ virent, vivacitatem præ se ferunt. Ostendit præterea viror, præteriti seminis vitam. Autum fulgore suo præfertium rerum pretia proponit. Carbunculus excitato lumine, quid futurum sit, quidve adventet aperit: quæ tria sunt prudentiæ munera. Ganges ad hæc (Phison, est Hebræis) vocabulum significare tradunt oris mutationem, sive dicere velimus, sermonis varietatem: non enim Ganges unam tantum gentem circum, sed ut ajunt, omnem terrarum orbem ambit, & ut nonnulli opinati sunt, vel mysticè rem intelligentes confixere, in Libyam usque prolabitur: manifestè enim accipiendum mythologum non ad historiam, sed ad mysticum aquarum sensum animum adjecisse. Atqui prudentiæ munus est prodesse quamplurimis, neque ullam tam remotam, tam efferam gentem prætermittere,

A mittere, quam beneficio non demereatur: ideoque in omnem terram exivit sonus eorum, qui nos pie sancteque instituerunt.

TEMPERANTIA. CAP. XIV.

Gangi mox Nilus adjungunt, per quem Temperantiam intelligi volunt. Alluit Nilus planitiem ^{Secundus.} Aegypti. Aegyptus in Divinis literis voluptatem & deliciarum illecebras significat, ut de ferociente Equo, suo dictum Commentario, qui latos Aegypti campos gaudet insultare. Lex igitur Israeliticis, data est in Aegypti captivitate detentis, hoc est, nequitiae ac effeminationibus impurissime deditis, ut ex Aegypto quam ocysime recederent, succinque lumbos Agnum ederent, quod est temperantiae signum: castos enim oportet, & vivo ablutos flumine, sacra Deo ferre, supremique numinis Pascha celebrare. Gaon hic annis Hebraeis est, à quo terram etiam Aethiopicam per lui dicunt: nempe ut despiciatissimum corpus abluat, & libidinis ardorem extinguat. Aethiopia enim, ut nonnulli divinarum literarum interpretes exponunt, abjecta, vilis, despiciata sonat, cujusmodi nostrum est corpus Aethiopiae: perquam simile, quod scelerum infecta maculae deturpant, & adusque nigri coloris ferruginem inficiunt.

FORTITUDO. CAP. XV.

Tertius annis Tigris est, qui fluviorum omnium velocissimus perhibetur, nomenque illi tam ani- ^{Tertius.} mali omnium rapacissimo, quam fluvio velocissimo, à sagitta est, Armeniorum lingua: qua enim parte ex Armenia in Mesopotamiam labitur, ibi propter rapidissimam velocitatem Tigris sagitta dicitur. Per hunc fortitudinem interpretantur: quod fortitudo cursu quodam pernici concita, obstantia quaeque demoliri atque prostrernere videatur, nullisque obicibus oppositisque molibus, aut obflaculis impediri, quin quo ferri destinarit, eo victrix prorumpat.

JUSTITIA. CAP. XVI.

Quartus est Euphrates, per quem fecunditatem & fructuum exuberantiam intelligi volunt, ac ^{Quartus.} perinde justitiae symbolum esse. Ex nulla siquidem virtute opimiores latioresque fructus colligi feruntur, quam ex aequitate. Hinc Ceres, quod saepe diximus, *Legifera* Poëta eademque *Astraea*. ^{Yen. i. Geor. Fundit ha-} Hinc tellus ipsa justissima, ac ipsius justitiae simulacrum perhibetur. Putant vero plerique Euphratem ^{mo faciem} *Ἰστρον* appellatum, quod nulla res magis, quam aequitas ac justitia, humanum genus latissimo ^{facilem} *Ἰστρον* perfundet, & hilaritate repleat affluentius. Ex his igitur manifestum est, quibus aquis implumis ^{facilem} *Ἰστρον* Accipiter noster lustrari possit, atque itemtidem ita plumescere, easque alas emittere, ut non supra ^{facilem} *Ἰστρον* nubes tantum, quod faciunt grues, sese attollere, verum super omnes caelorum orbis efferri valeat, parique cum Aquila honore acceptus, in ipsius Jovis gremium audeat volitare.

SANGUIS. CAP. XVII.

Habet praeterea similitudinem Accipiter cum anima, ut aquam omnino non bibat, sed solo sanguinis suctu sitim levet, quo uno & anima ipsa nutrir quodammodo videtur. Ideo, veteri illo ^{Sanguinis} *Ἰστρον* instituto, libaminibus quae pro anima parabantur, sanguis apponebatur. Et Deuteron. xii. sanguinem hostiarum pro anima esset monet Moses idcircoque non debere nos animam comedere cum ^{legu veteris} carnibus. Passim vero Levitico monemur, sanguinem non esse comedendum, quia uniuscujusque ^{interpreta-} *Ἰστρον* carnis anima sit in sanguine. Sed praecipue capite 17. interminat Deus exitium cuiuslibet, tam ex ^{mo} *Ἰστρον* progenieque Israelis, quam etiam hospitibus & peregrinis, qui apud eos diversissent habitarent, ^{mo} *Ἰστρον* ve, si sanguine vesci ausi fuerint: quem ea de causa datum eis asseverat, ut super altari per eum ^{mo} *Ἰστρον* animas suas expiarent, essetque ita sanguis animae litatio: dum funderetur per altaris circuitum, & quod ^{mo} *Ἰστρον* residuum esset, terra operiretur. Quod vero dictum, *Uniuscujusque animam in sanguine ejus esse*, nequaquam intelligendum est, substantiam animae esse sanguinem, ait Hesychius, sed quod societatem cum ^{mo} *Ἰστρον* carne per sanguinem habeat. Unde quidam sanguinem *anima Vehiculum* appellarunt: emissus enim ^{mo} *Ἰστρον* ubi frigere coeperit, à carne dissolvitur, avolatque anima. Eaque de causa Aegyptii, si sanguinem significare